

Úkol 1: četba

Název: Odchody učitelů z profese: Přehledová studie

Autoři: Yvona Kostecká, Eva Valášková Vincejová

Časopis: Orbis scholae

Rok vydání: 2023

1. Jaká je výzkumná otázka? Jaký byl cíl výzkumu?

Výzkumná otázka: Které faktory přispívají k předčasným odchodům učitelů z profese?

Cílem výzkumu bylo zmapovat výsledky mezinárodního výzkumu zaměřeného na tuto problematiku a na základě analýzy a syntézy získaných poznatků identifikovat faktory, které ovlivňují odchody učitelů z profese.

2. Jaké byly metody sběru dat? Kdo byli účastníci výzkumu (respondenti)?

Metodologie výzkumu byla založena na literárním přehledu, který zahrnoval systematickou analýzu existujících empirických a přehledových studií. Vyhledávání literatury probíhalo prostřednictvím databáze Web of Science Core Collection s použitím specifických klíčových slov (např. "attrition", "retention", "leaving", "teacher").

Účastníky výzkumu byli učitelé působící na úrovni primárního nebo sekundárního vzdělávání, přičemž studie zahrnovaly různé charakteristiky jedinců a škol, které souvisí s odchody učitelů z profese.

3. Jaké jsou hlavní nálezy?

Hlavní nálezy studie ukazují, že odchody učitelů z profese jsou komplexním a mnohohrstevnatým problémem, který ovlivňuje různé faktory. Výsledky analýzy jsou shrnuty ve třech tematicky oddílech: faktory vázané na osobu učitele, na školu a externí faktory vznikající v důsledku státních a lokálních politik.

Individuální faktory: Studie ukazují, že mezi klíčové individuální charakteristiky patří stres a pracovní zátěž, které mají přímý vliv na rozhodnutí učitelů opustit profesi. Učitelé čelí mnoha stresorům, jako jsou administrativní povinnosti, vysoká očekávání a nedostatek podpory, což zvyšuje jejich fluktuaci. Dalším důležitým faktorem je vnitřní motivace učitelů, která je často ohrožena negativními pracovními podmínkami a profesními vztahy.

Faktory vázané na školu: Organizace škol a pracovní prostředí mají zásadní vliv na rozhodnutí učitelů zůstat v profesi. Kvalita pracovního prostředí, podpora ze strany vedení a kolegiální vztahy jsou faktory, které pozitivně korelují s retencí učitelů. Například školy, kde je vysoká míra spolupráce a podpora mezi kolegy, vykazují nižší míru odchodů učitelů.

Externí faktory: Politika a podmínky na úrovni státu nebo regionu také hrají klíčovou roli. Studie ukazují, že status učitelské profese a relativní platy učitelů ovlivňují, jak učitelé vnímají svou profesi a ochotu v ní setrvat. V zemích s vyšším statusem učitelů a lepšími platy je nižší pravděpodobnost, že učitelé plánují opustit profesi.

Závěrem, studie podtrhuje, že pro efektivní retenci učitelů je nezbytné zaměřit se na kombinaci těchto individuálních a organizačních faktorů, jakož i na širší politické kontexty. Odborníci doporučují investice do kvalitního vzdělávání učitelů, podporu v raných fázích kariéry a zlepšení pracovních podmínek, aby se snížila míra předčasných odchodů učitelů z profese.

Použité zdroje:

Kostecká Y., & Valášková Vincejová, E. (2023). Odchody učitelů z profese: Přehledová studie. *Orbis scholae*, 17 (1), 9–41. <https://doi.org/10.14712/23363177.2023.5>